

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

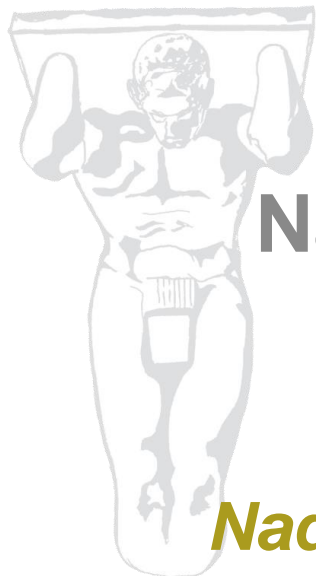
Ekonomska in finančna slika Slovenije

dr. Primož Dolenc, namestnik guvernerja

20. december 2018

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji

Nadaljevanje ugodne gospodarske aktivnosti

19. december 2018

Povzetek

- Napoved gospodarske aktivnosti v Sloveniji ostaja ugodna, rast BDP bo v srednjeročnem obdobju v povprečju znašala okoli 3,4 %. Gospodarska rast bo široko osnovana, podkrepljena tako z domačim povpraševanjem kot tudi z nadaljnjo spodbudno izvozno aktivnostjo.
- Rast cen bo zaradi postopne krepitve domačih inflacijskih pritiskov v srednjeročnem obdobju presegala 2 %.
- Zaposlovanje se bo v obdobju napovedi začelo upočasnjevati (z 2,8 % v 2018 pod 1 % v 2021), rast plač pa bo višja (v povprečju okoli 4,6 %).
- Hitrejša rast uvoza, ki bo posledica predvsem domačih dejavnikov trošenja, bo vodila v postopno zmanjševanje presežka na tekočem računu plačilne bilance.
- Tveganja povezana z rastjo BDP so usmerjena navzdol in prihajajo predvsem iz zunanjega okolja. Tveganja, ki spremljajo napoved inflacije, so usmerjena nekoliko navzgor in so povezana predvsem z gibanjem cen nafte na mednarodnih trgih in potencialno višjo rastjo stroškov dela.

Uvod

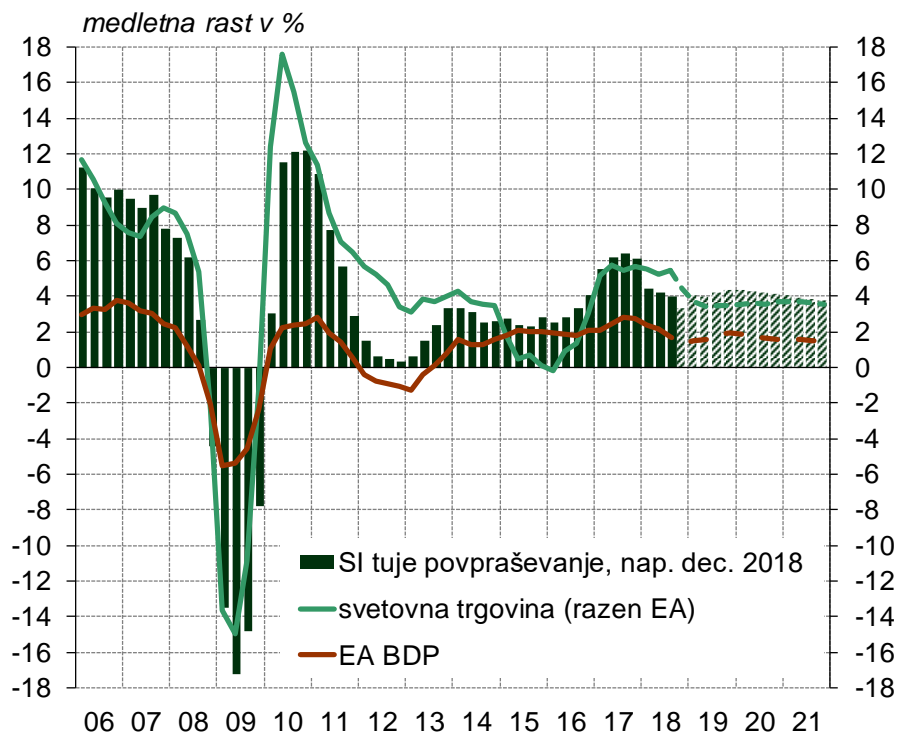
- Makroekonomske napovedi za Slovenijo so pripravljene v okviru skupnega procesa priprave napovedi znotraj sistema ESCB (angl. Broad Macroeconomic Projection Exercise, BMPE).
- Banka Slovenije pripravlja makroekonomske napovedi dvakrat letno in jih praviloma objavlja v mesecu juniju in decembru.
- Napovedi temeljijo na podatkih, razpoložljivih do vključno 28. novembra 2018, predpostavke o dejavnikih iz mednarodnega okolja, pripravljene s strani ECB, pa na informacijah s presečnim datumom 27. november 2018.

Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji

Obeti iz mednarodnega okolja

Napoved globalne rasti gospodarske aktivnosti (brez EA) ostaja solidna in bo v povprečju obdobja napovedi znašala okoli 3,6 %, rast evrskega območja pa okoli 1,7 %.

Svetovna trgovina (razen EA), gospodarska rast v EA in tuje povpraševanje za Slovenijo

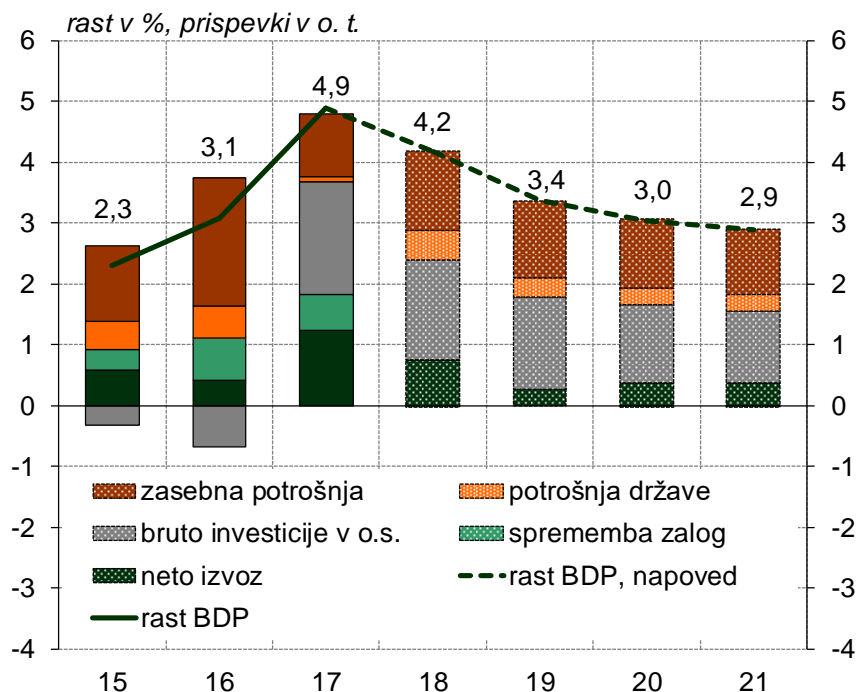

Vir: ECB, napovedi ECB in Banke Slovenije

Rast gospodarske aktivnosti

V povprečju se bo gospodarska rast gibala na ravneh okoli 3,4 % in bo široko osnovana, podkrepljena tako z domačim trošenjem kot tudi s spodbudno izvozno aktivnostjo.

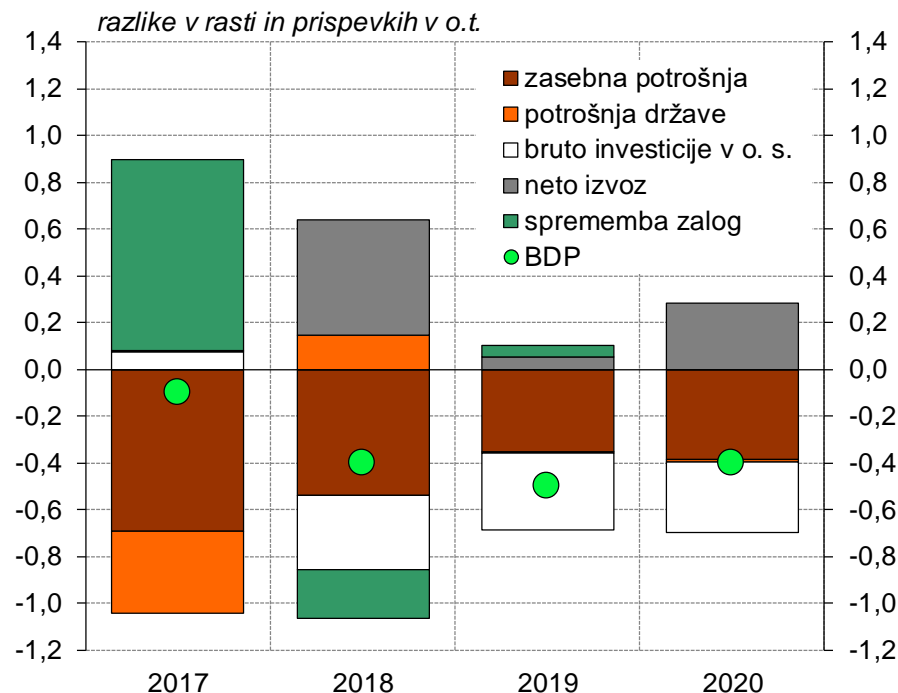
Napovedi prispevkov komponent trošenja k rasti BDP

Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevki komponent razlikujejo od agregatnih vrednosti.

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Revizija napovedi gospodarske rasti

Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevki komponent razlikujejo od agregatnih vrednosti.

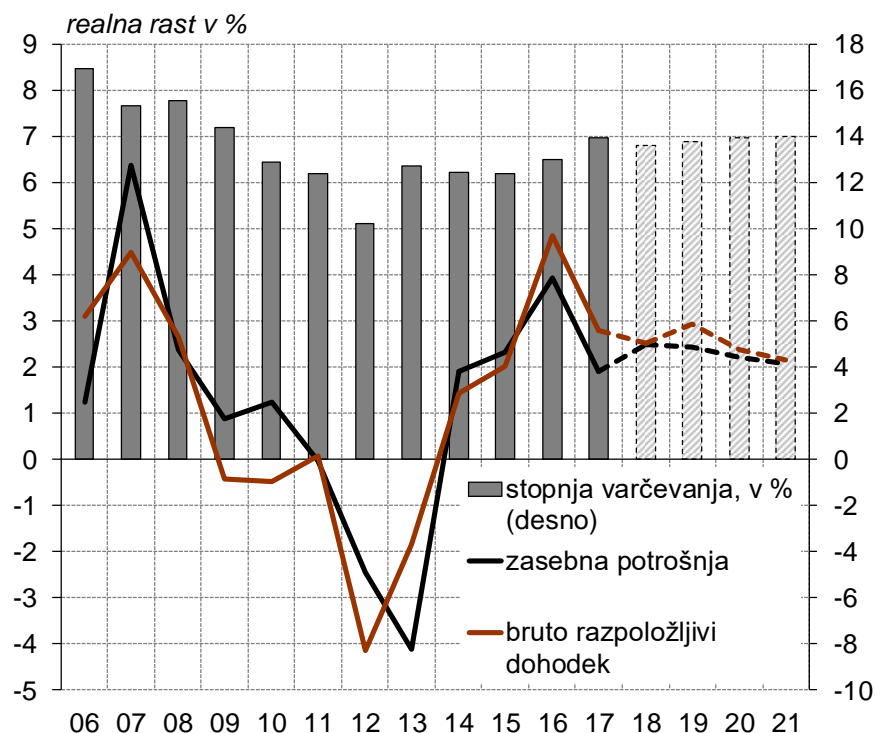
Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji

Rasti komponent BDP: zasebna potrošnja

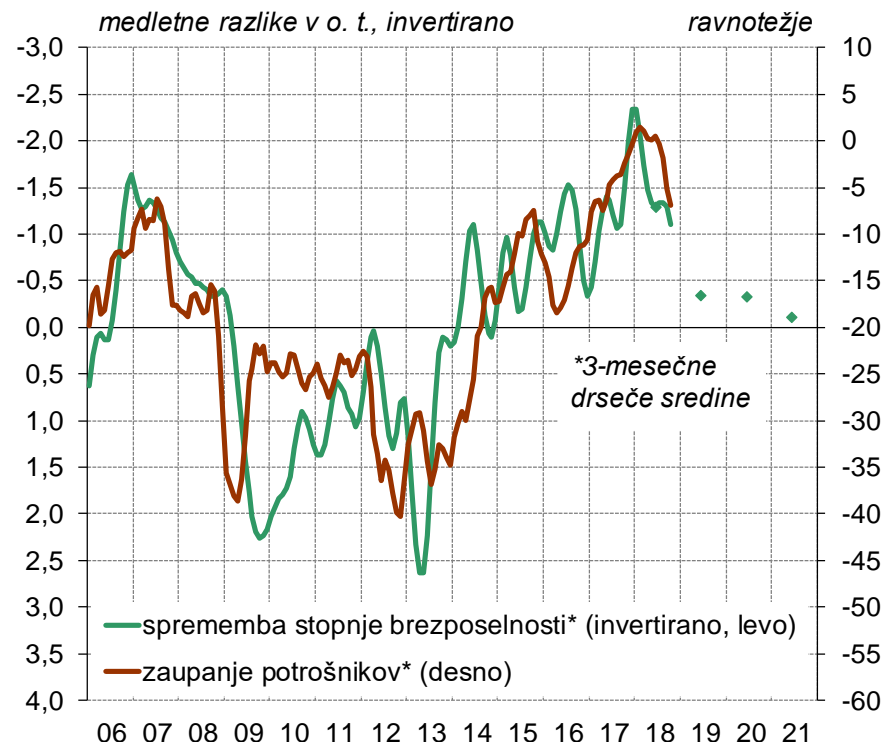
Rast zasebne potrošnje bo spodbujena z nadaljevanjem ugodnih gibanj na trgu dela, nekoliko višjo rastjo plač in nadaljnjo rastjo potrošniških posojil.

Napovedi rasti zasebne potrošnje, razpoložljivega
dohodka in dinamike varčevanja

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Zaupanje potrošnikov in stopnja brezposelnosti

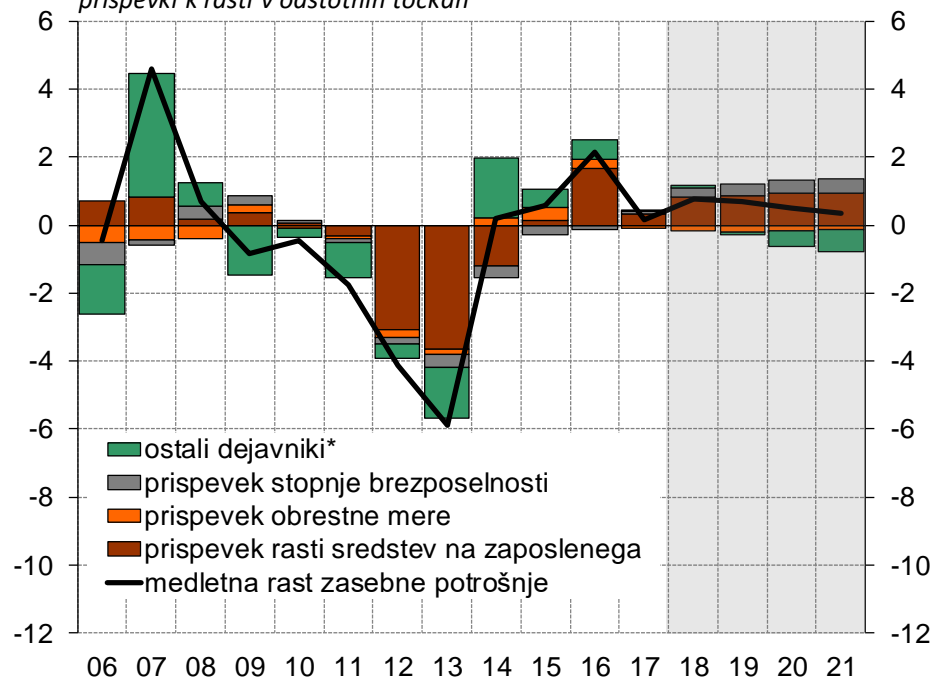
Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

Rasti komponent BDP: zasebna potrošnja

Rast zasebne potrošnje bo spodbujena z nadaljevanjem ugodnih gibanj na trgu dela, nekoliko višjo rastjo plač in nadaljnjo rastjo potrošniških posojil.

Dejavniki rasti zasebne potrošnje

rast v % kot odstopanje od dolgoročnega povprečja (1,7 %);
prispevki k rasti v odstotnih točkah

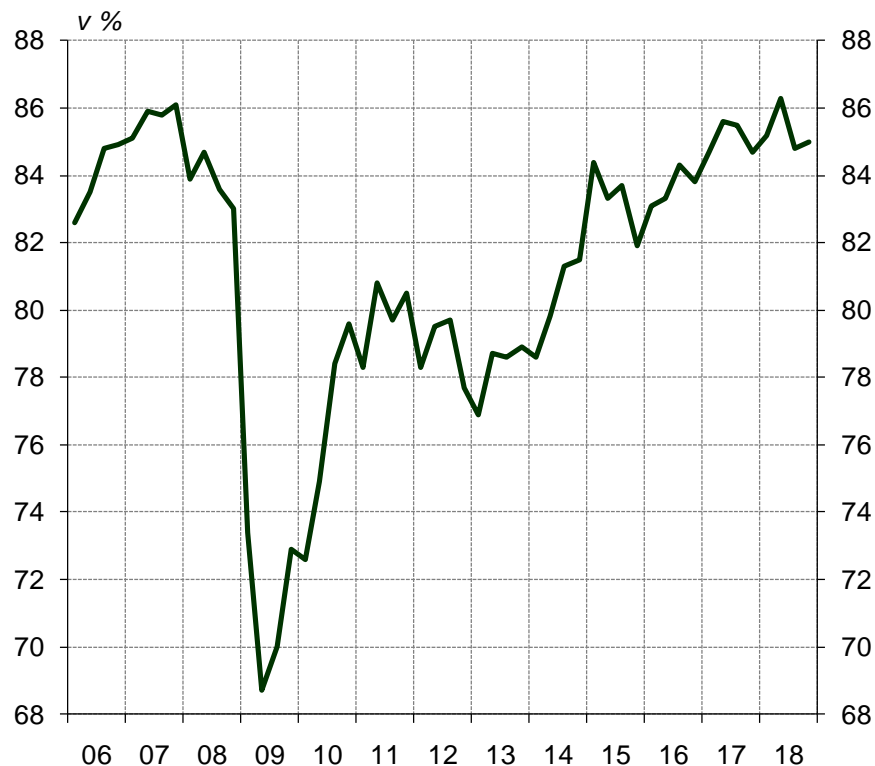

* Ostali dejavniki rasti zasebne potrošnje, ki niso zajeti v ocenjeni enačbi.
Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Rasti komponent BDP: investicije

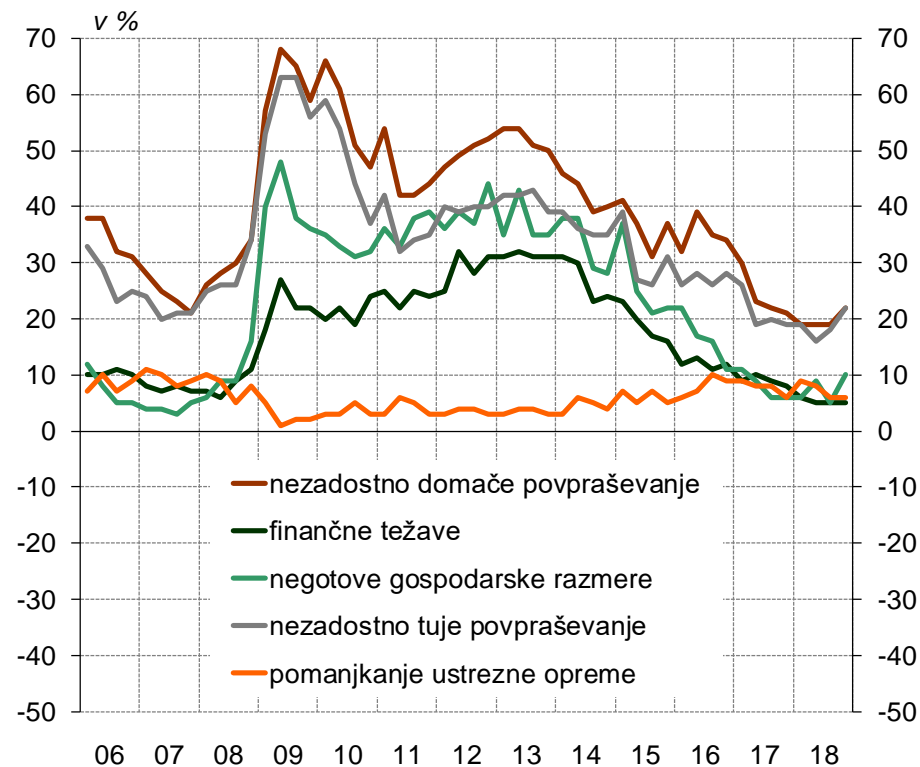
Rast skupnih investicij bo v obdobju napovedi ostala solidna. Pričakuje se tako rast zasebnih kot tudi državnih investicij.

Izkoriščenost kapacitet

Vir: SURS.

Zaznane omejitve proizvodnje v predelovalnih dejavnostih

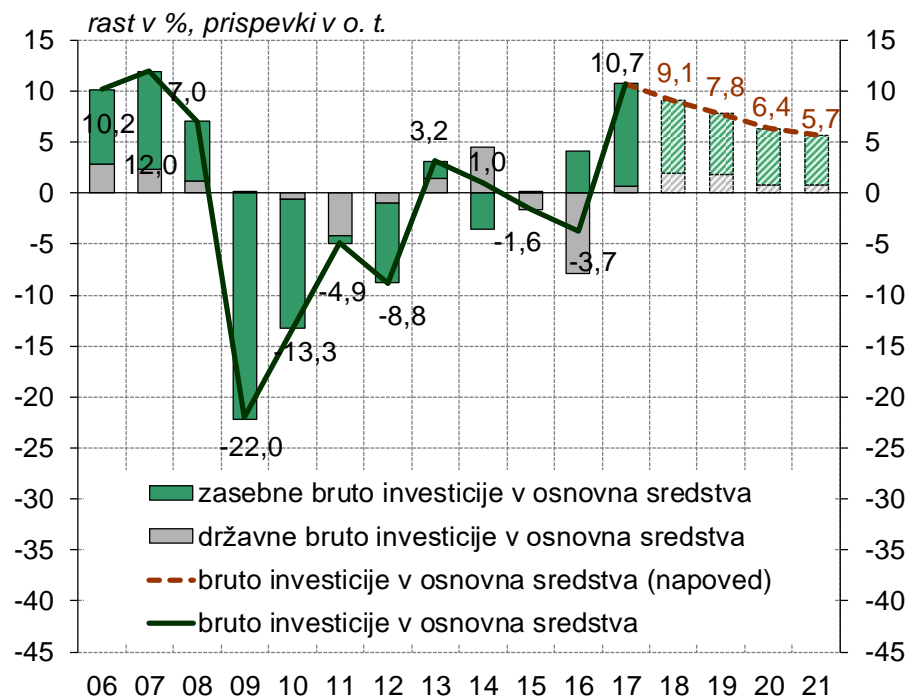

Vir: SURS.

Rasti komponent BDP: investicije

Rast skupnih investicij bo v obdobju napovedi ostala solidna. Pričakuje se tako rast zasebnih kot tudi državnih investicij.

Napovedi prispevkov komponent k rasti bruto investicij v osnovna sredstva

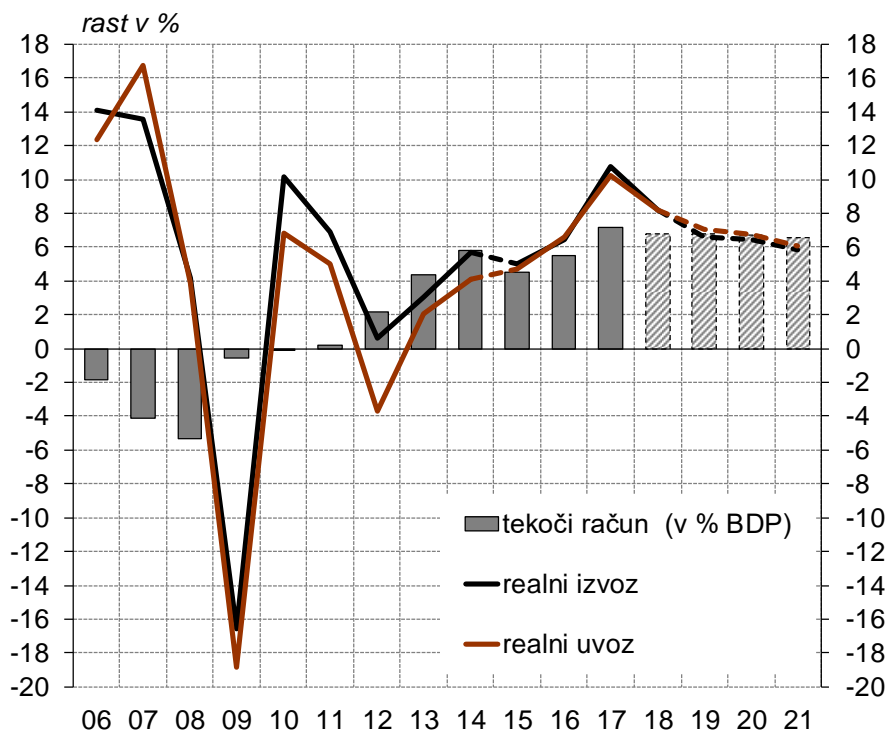
Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevki komponent razlikujejo od agregatnih vrednosti.

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Rasti komponent BDP: izvoz in uvoz

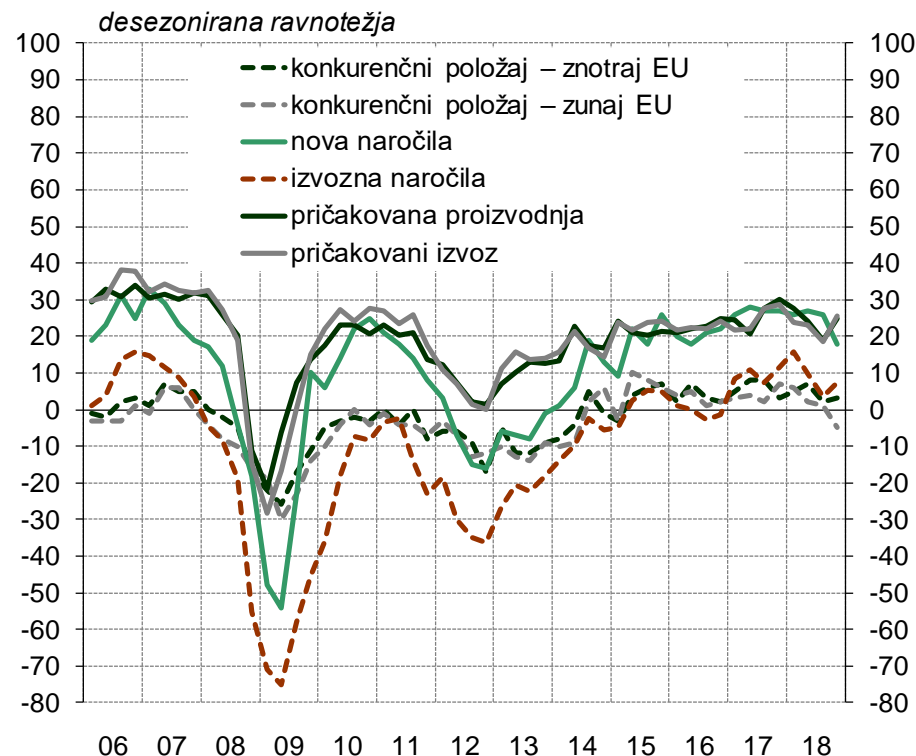
Izvoz ostaja pomembno gonilo gospodarske aktivnosti v celotnem obdobju napovedi. Zaradi nekoliko hitrejše rasti uvoza bo prispevek neto izvoza k skupni rasti BDP nekoliko manjši kot v zadnjih letih.

Napovedi rasti izvoza in uvoza ter salda tekočega računa
plačilne bilance

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Izvozna naročila in konkurenčni položaj

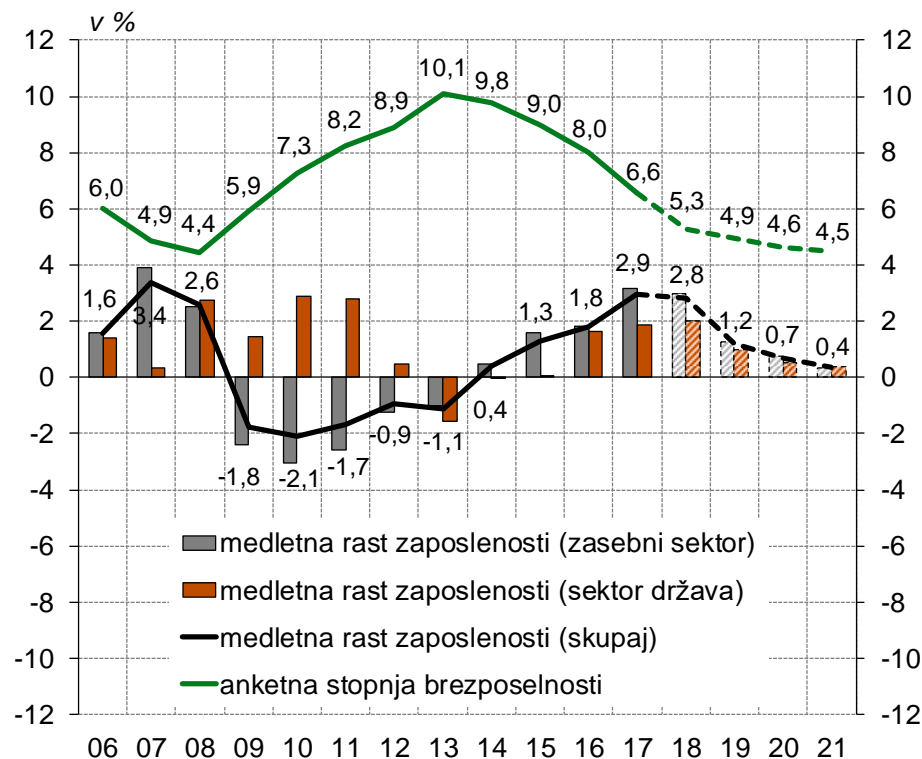

Vir: SURS.

Trg dela – rast zaposlenosti in brezposelnosti

Rast zaposlenosti se bo začela upočasnjevati, predvsem zaradi naraščajočega pomanjkanja usposobljene delovne sile. Stopnja brezposelnosti se bo proti koncu obdobja napovedi približala predkriznim ravnom.

Zaposlenost in brezposelnost

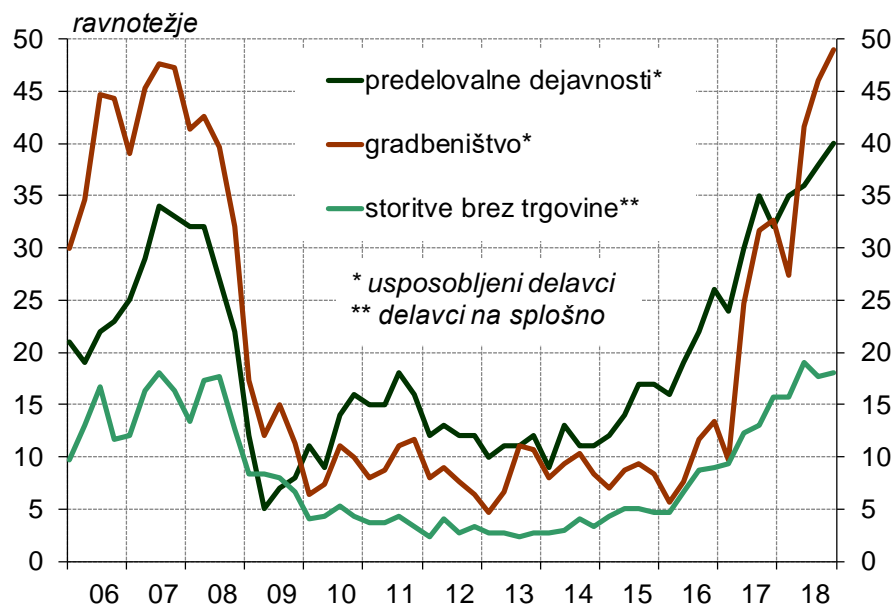

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Trg dela – pomanjkanje delavcev

Pričakujemo, da bodo delodajalci tudi v prihodnje pomanjkanje ustrezne delovne sile blažili z zaposlovanjem tujih delavcev.

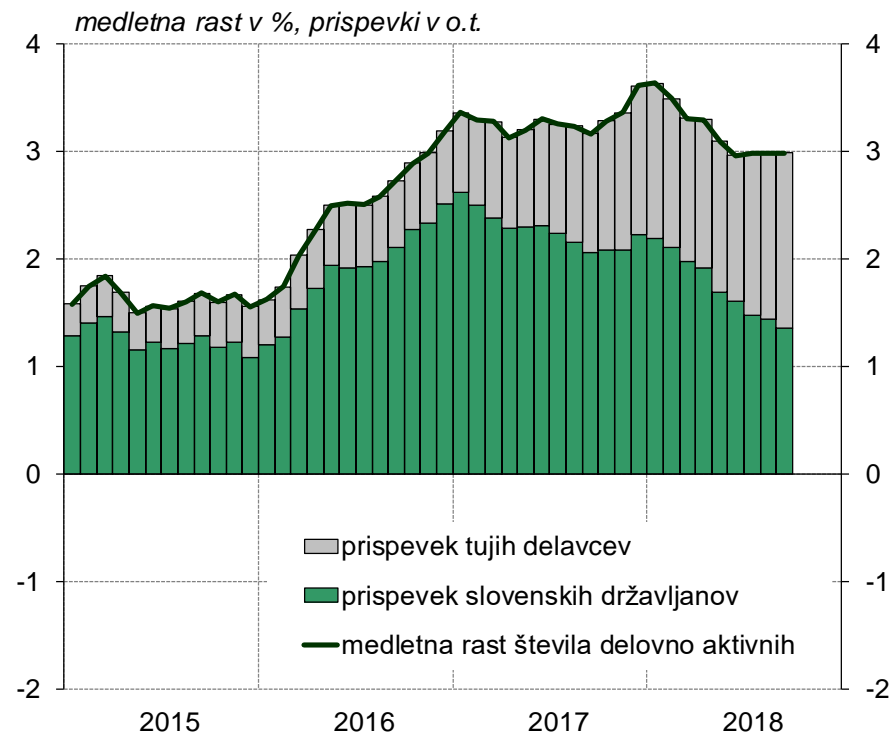
Pomanjkanje delavcev kot omejitveni dejavnik

Opomba: V grafu je prikazan uravnotežen odstotek podjetij v določeni dejavnosti, ki je v anketnem raziskovanju kot omejitveni dejavnik navedel pomanjkanje delavcev. Za gradbeništvo in storitve brez trgovine je podatek za 2018 Q4 ocenjen kot povprečje oktobrskega in novembrskega podatka.

Vir: SURS, preračuni Banke Slovenije.

Rast števila delovno aktivnih*

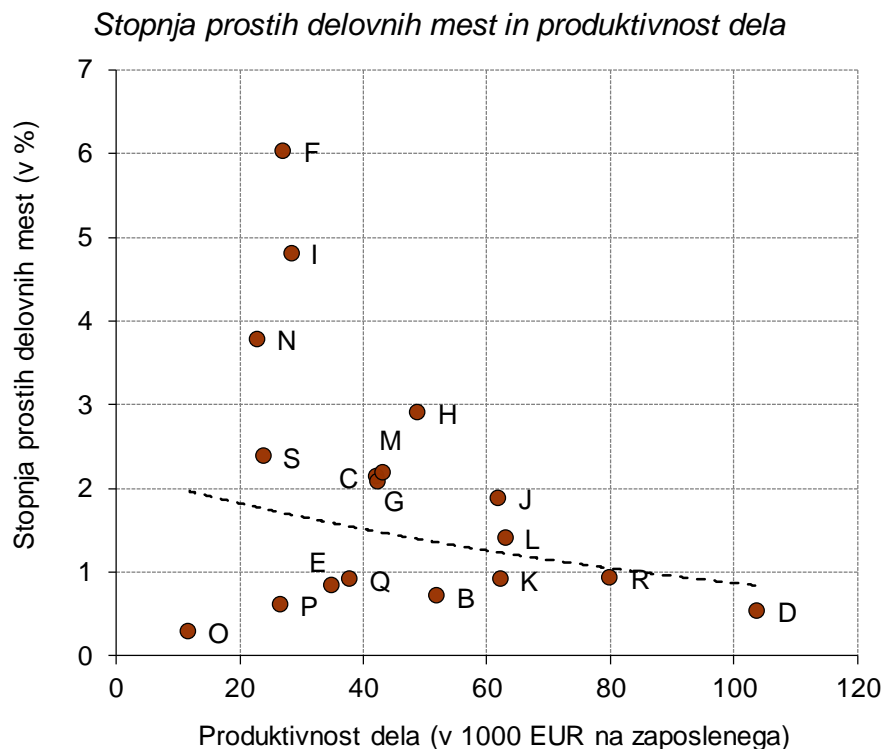

Opomba: *Brez samozaposlenih kmetov.

Vir: SURS, preračuni Banke Slovenije.

Trg dela – pomanjkanje delavcev

Pomanjkanje delovne sile je izrazitejše v dejavnostih s podpovprečno višino plač in nižjo ravnijo produktivnosti.

Opomba: Produktivnost je izračunana kot dodana vrednost podjetja na zaposlenega. Izračuni se nanašajo na leto 2017.

Vir: SURS, AJ PES, preračuni Banke Slovenije.

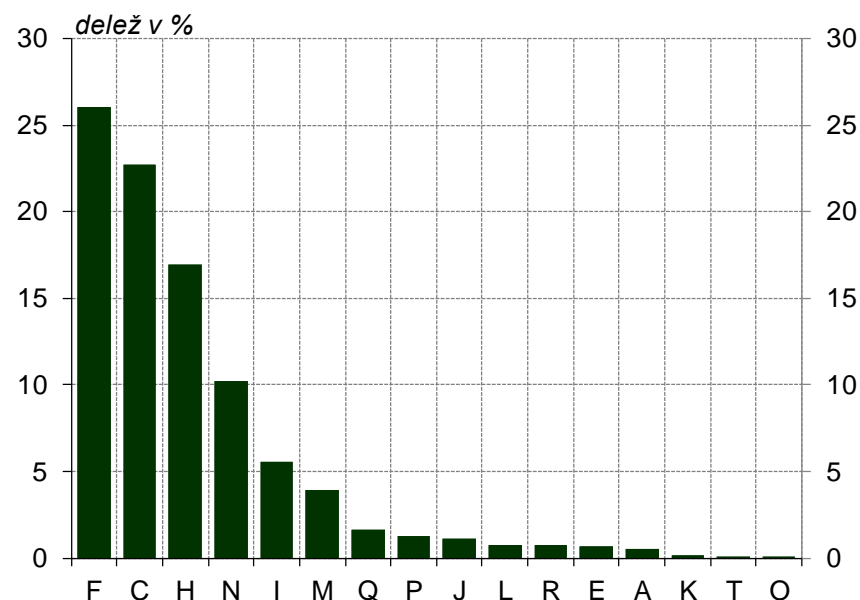
- A: Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo,
- B: Rudarstvo,
- C: Predelovalne dejavnosti,
- D: Oskrba z električno energijo, plinom in paro,
- E: Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja,
- F: Gradbeništvo,
- G: Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil,
- H: Promet in skladiščenje,
- I: Gostinstvo,
- J: Informacijske in komunikacijske dejavnosti,
- K: Finančne in zavarovalniške dejavnosti,
- L: Poslovanje z nepremičninami,
- M: Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti,
- N: Druge raznovrstne poslovne dejavnosti,
- O: Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti,
- P: Izobraževanje,
- Q: Zdravstvo in socialno varstvo,
- R: Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti,
- S: Druge dejavnosti,
- T: Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo,
- U: Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles.

Trg dela – pomanjkanje delavcev

Pomanjkanje delovne sile je izrazitejše v dejavnostih s podpovprečno višino plač in nižjo ravnijo produktivnosti.

A: Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo,
B: Rudarstvo,
C: Predelovalne dejavnosti,
D: Oskrba z električno energijo, plinom in paro,
E: Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja,
F: Gradbeništvo,
G: Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil,
H: Promet in skladiščenje,
I: Gostinstvo,
J: Informacijske in komunikacijske dejavnosti,
K: Finančne in zavarovalniške dejavnosti,
L: Poslovanje z nepremičninami,
M: Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti,
N: Druge raznovrstne poslovne dejavnosti,
O: Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti,
P: Izobraževanje,
Q: Zdravstvo in socialno varstvo,
R: Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti,
S: Druge dejavnosti,
T: Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo,
U: Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles.

Zaposlovanje tujih državljanov po dejavnostih v povprečju prvih devetih mesecev letos

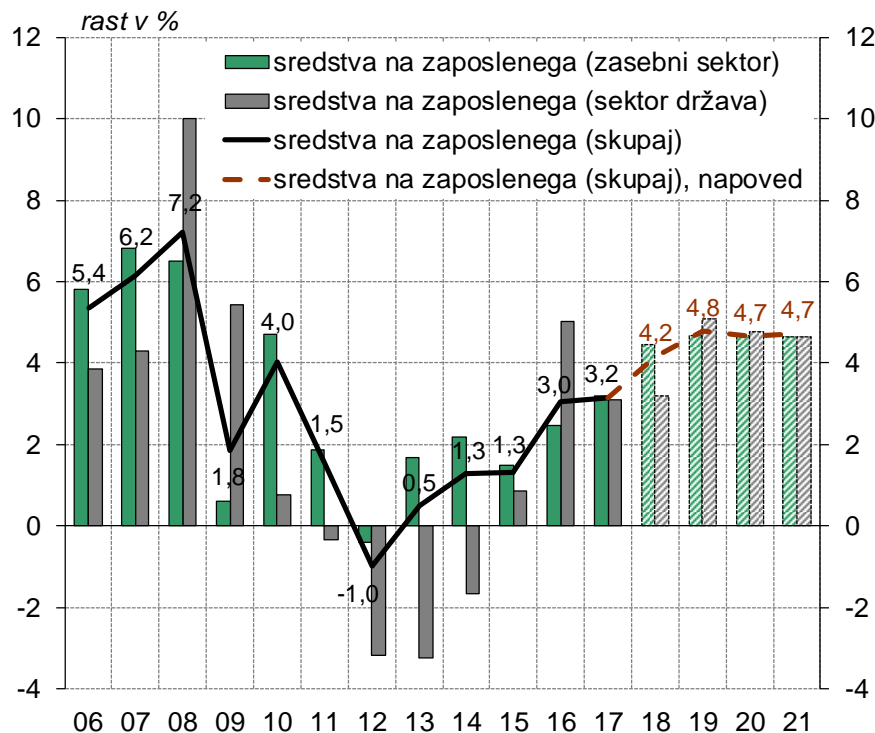
Opomba: Graf predstavlja delež tujih državljanov brez samozaposlenih kmetov v posamezni dejavnosti glede na celotno število tujih državljanov za povprečje prvih 9 mesecev letos. Za nekatere dejavnosti podatki niso razpoložljivi zaradi zaupnosti, zato se delež ne sešteje v 100 %.

Vir: SURS, preračuni Banke Slovenije.

Rast plač

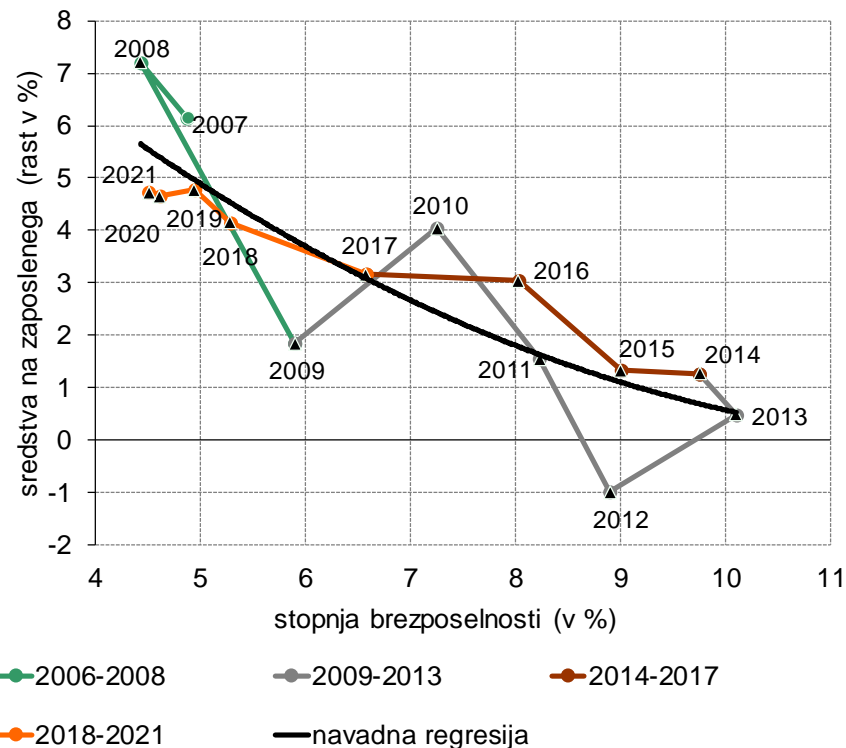
Rast plač bo v obdobju napovedi najvišja po letu 2008, glavna dejavnika pa bosta pomanjkanje ustrezne delovne sile in nadaljnje zniževanje brezposelnosti.

Nominalna rast sredstev na zaposlenega

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

Plačna Phillipsova krivulja

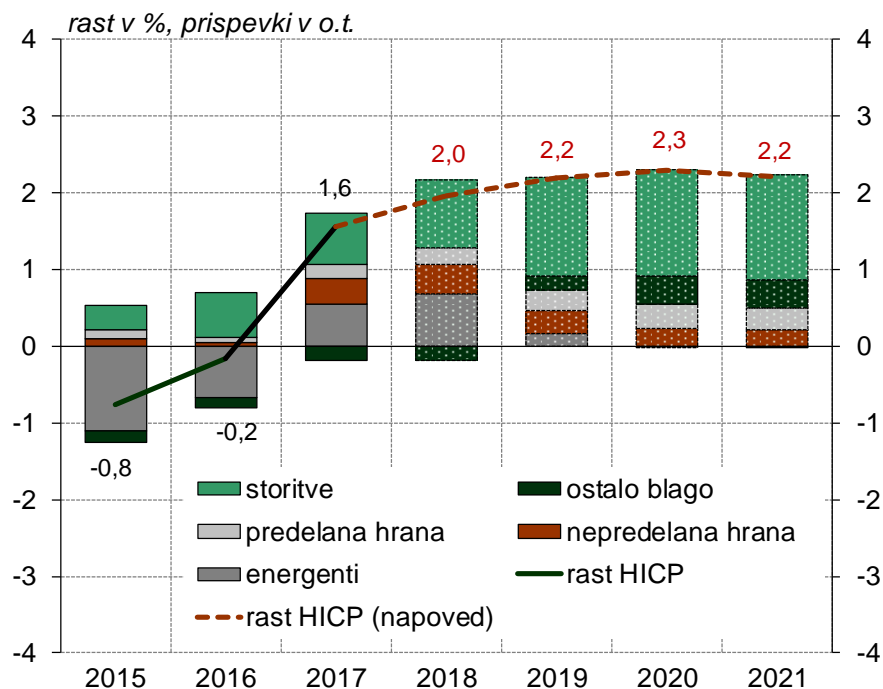

Vir: Eurostat, SURS, napovedi Banke Slovenije.

Rast cen

Rast cen bo v srednjeročnem obdobju nekoliko nad ciljem denarne politike ECB in bo v čedalje večji meri pod vplivom domačih dejavnikov.

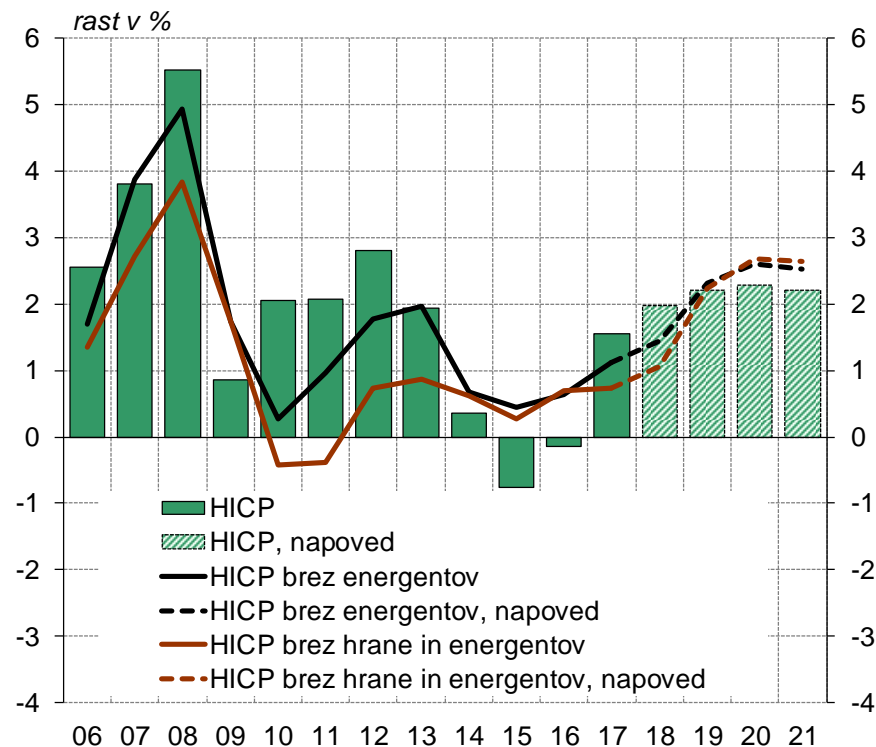
Napovedi prispevkov komponent k inflaciji

Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevki komponent razlikujejo od agregatnih vrednosti.

Vir: SURS, napovedi Banke Slovenije.

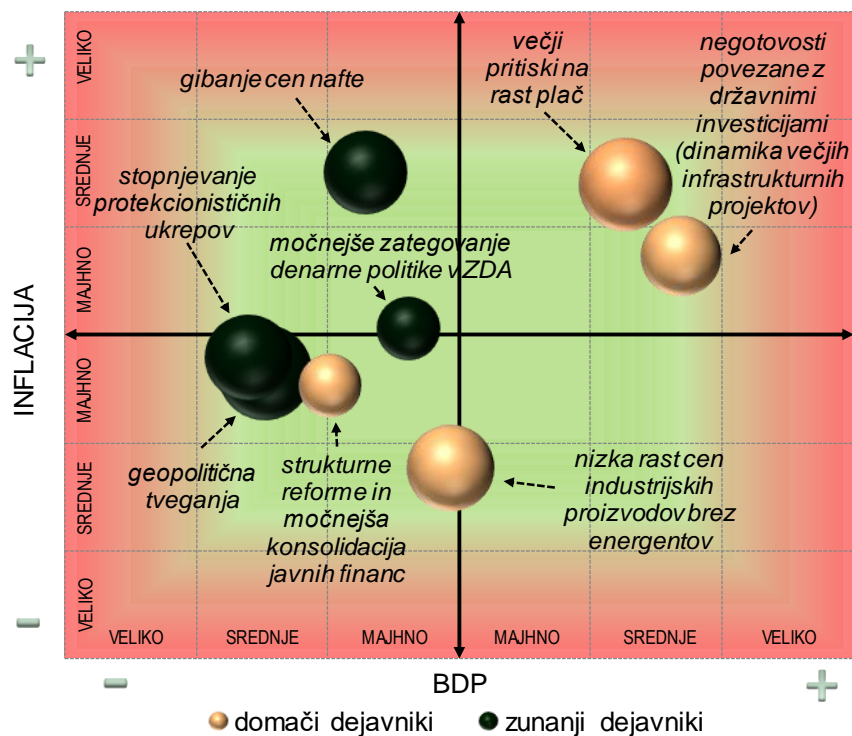
HICP in osnovna inflacija

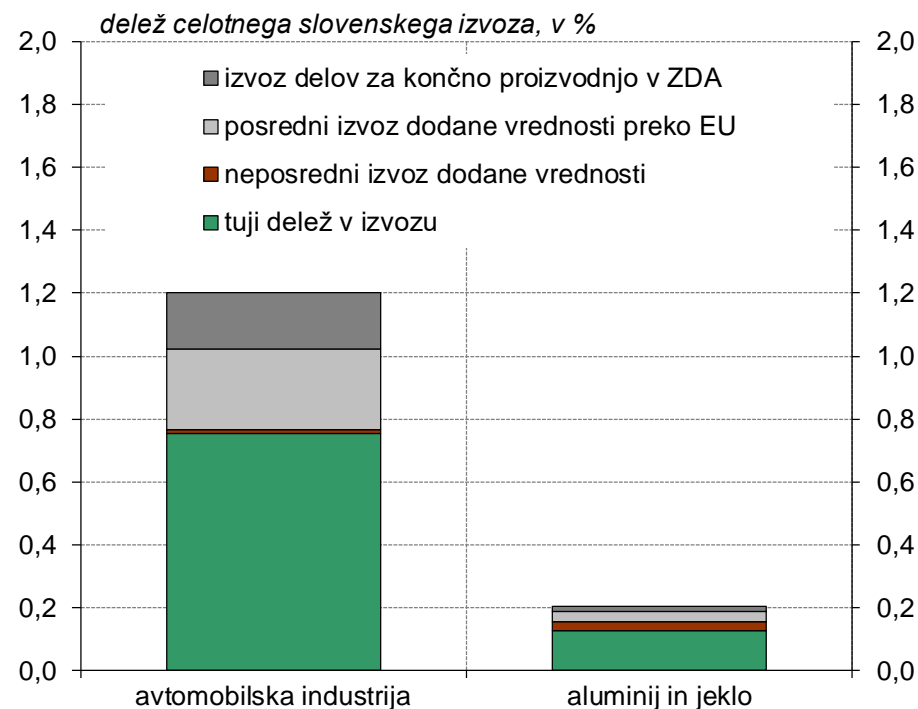
Vir: SURS, Eurostat, napovedi Banke Slovenije.

Tveganja izhajajo predvsem iz mednarodnega okolja, ki ostaja negotovo. Za gospodarsko rast so usmerjena navzdol, za inflacijo pa nekoliko navzgor.

Tveganja napovedi

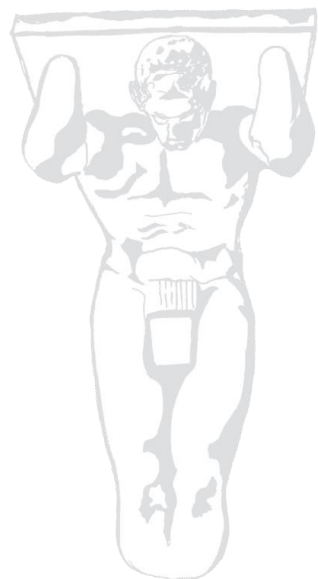
Izpostavljenost slovenskega gospodarstva v luči uvoznih ovir s strani ZDA

Vir: WIOD, preračuni Banke Slovenije.

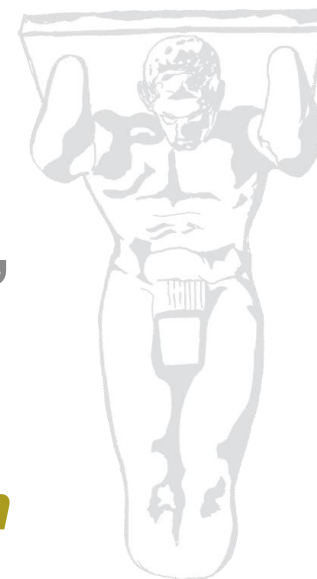
Povzetek

- Napoved gospodarske aktivnosti v Sloveniji ostaja ugodna, rast BDP bo v srednjeročnem obdobju v povprečju znašala okoli 3,4 %. Gospodarska rast bo široko osnovana, podkrepljena tako z domačim povpraševanjem kot tudi z nadaljnjo spodbudno izvozno aktivnostjo.
- Rast cen bo zaradi postopne krepitve domačih inflacijskih pritiskov v srednjeročnem obdobju presegala 2 %.
- Zaposlovanje se bo v obdobju napovedi začelo upočasnjevati (z 2,8 % v 2018 pod 1 % v 2021), rast plač pa bo višja (v povprečju okoli 4,6 %).
- Hitrejša rast uvoza, ki bo posledica predvsem domačih dejavnikov trošenja, bo vodila v postopno zmanjševanje presežka na tekočem računu plačilne bilance.
- Tveganja povezana z rastjo BDP so usmerjena navzdol in prihajajo predvsem iz zunanjega okolja. Tveganja, ki spremljajo napoved inflacije, so usmerjena nekoliko navzgor in so povezana predvsem z gibanjem cen nafte na mednarodnih trgih in potencialno višjo rastjo stroškov dela.

Poročilo o finančni stabilnosti, december 2018

***Raven sistemskih tveganj v bančnem
sistemu ostaja večinoma na ravni
prve polovice leta 2018***

19. december 2018

Povzetek

- **Sistemska tveganja** v bančnem sektorju so v drugi polovici leta 2018 ostala na enaki ravni kot v prvi polovici leta, povečala so se le tveganja pri nepremičninskem trgu ter znižala (kratkoročna) kreditna tveganja.
- V prihodnje se lahko **neravnovesja na nepremičninskem trgu** ob sedanjih gibanjih cen ter zaostajanju ponudbe za povpraševanjem, cenovno elastičnem povpraševanju in vse manjše dostopnosti stanovanj **še povečajo**. Vendar je bančni sistem zaradi visoke kapitalske ustreznosti bolj odporen na morebitne šoke na nepremičninskem trgu kot je bil ob zadnji finančni krizi.
- Kljub poslovanju bančnega sektorja z dobičkom ostaja **dohodkovno tveganje med pomembnejšimi v srednjeročnem obdobju**, predvsem zaradi počasne rasti neto obrestnih prihodkov, še vedno pa je prisotno neto sproščanje oslabitev in rezervacij.
- **Kakovost kreditnega portfelja** v bankah se je v zadnjem letu precej izboljšala. Pri zniževanju nedonosnih posojil bi morale biti aktivnejše posamezne banke, ki imajo velik delež nedonosnih izpostavljenosti še iz preteklosti.
- S povečevanjem tako vlog na vpogled kot dolgoročnih posojil nebančnemu sektorju se povečuje **neusklajenost med ročnostjo naložb in obveznosti**, vendar vse počasneje. Zaradi **ugodnega likvidnostnega položaja** bank ostaja tveganje ročnostne neusklajenosti zmerno.
- Domače makroekonomske razmere ostajajo ugodne za finančni sistem, kljub ohlajanju gospodarske rasti. Večja negotovost izhaja iz mednarodnega okolja; morebitne negativne posledice pa je težje predvideti.

Raven sistemskih tveganj v bančnem sistemu ostaja podobna kot prej; povečala se je pri nepremičninskem trgu, znižala pa pri kreditnem tveganju bank in poslovanju lizing družb.

Tveganja v bančnem sektorju

Sistemska tveganja	Ocena tveganja					Tendencia sprem. tveganja	Ocena tveganja v Q4 2018	Tendencia sprem. tveganja
	v Q3 2017	v Q4 2017	v Q1 2018	v Q2 2018	v Q3 2018			
Makroekonomsko tveganje	■	■	■	■	■	→	■	→
Kreditno tveganje	■	■	■	■	■	→	■	→
Nepremičninski trg	■	■	■	■	■	↑	■	↑
Tveganje financiranja	■	■	■	■	■	→	■	→
Obrestno tveganje	■	■	■	■	■	→	■	→
Tveganje okužbe in velika izpostavljenost	■	■	■	■	■	→	■	→
Solventnostno tveganje	■	■	■	■	■	→	■	→
Dohodkovno tveganje	■	■	■	■	■	→	■	→
Lizing družbe	■	■	■	■	■	→	■	→

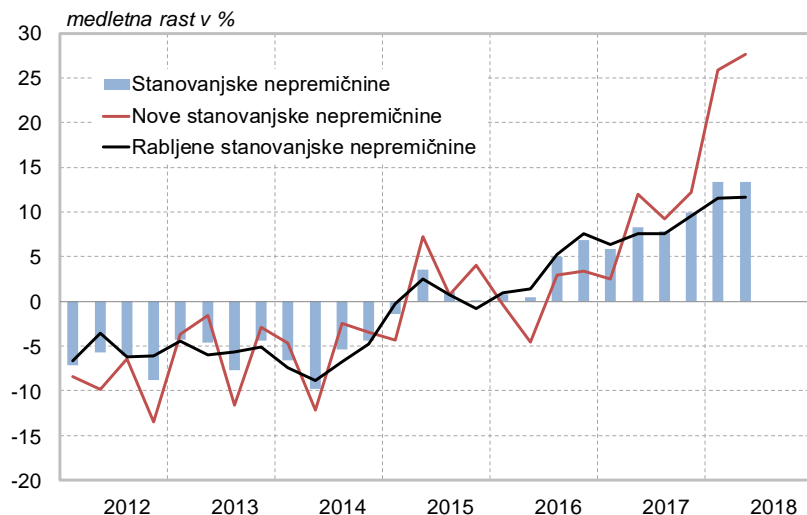
Vir: Banka Slovenije

Povišano tveganje zaradi visoke rasti cen

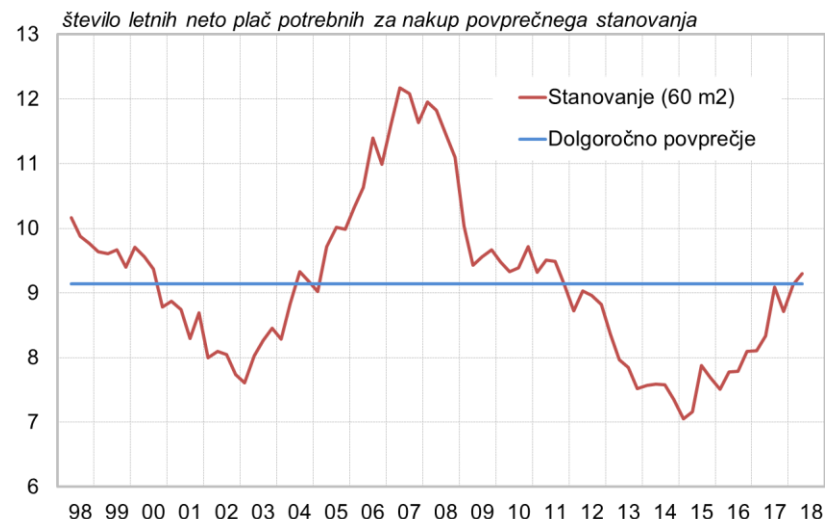
Visoka rast cen stanovanjskih nepremičnin že drugo leto zapored, v 2017 10 % in Q2 13,4 % z izstopanjem Ljubljane, Kopa in turističnih središč. Umiritev števila transakcij je rezultat manjše dostopnosti stanovanj in nezadostne ponudbe.

Rast cen stanovanjskih nepremičnin

Vir: SURS, lastni preračuni

Razmerje med ceno stanovanj in plačo v Ljubljani glede na dolgoročno povprečje

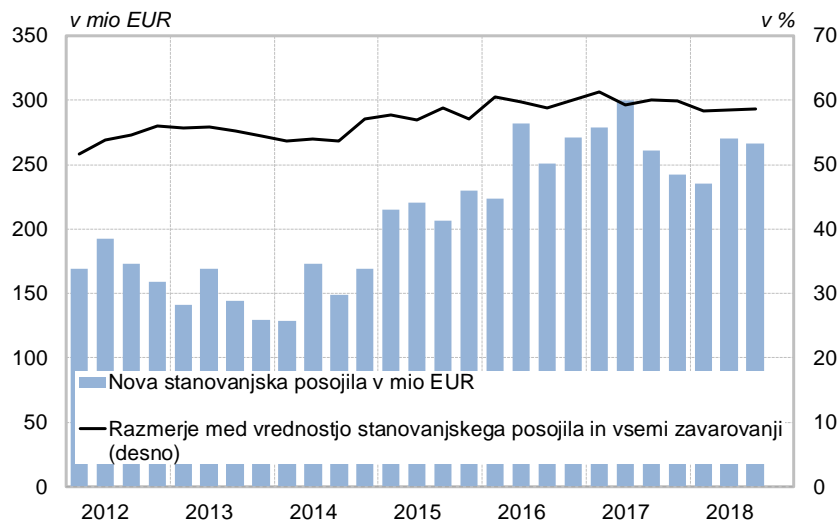
Vir: SURS, lastni preračuni

Bančni sistem bolj odporen na šoke na nepremičninskem trgu

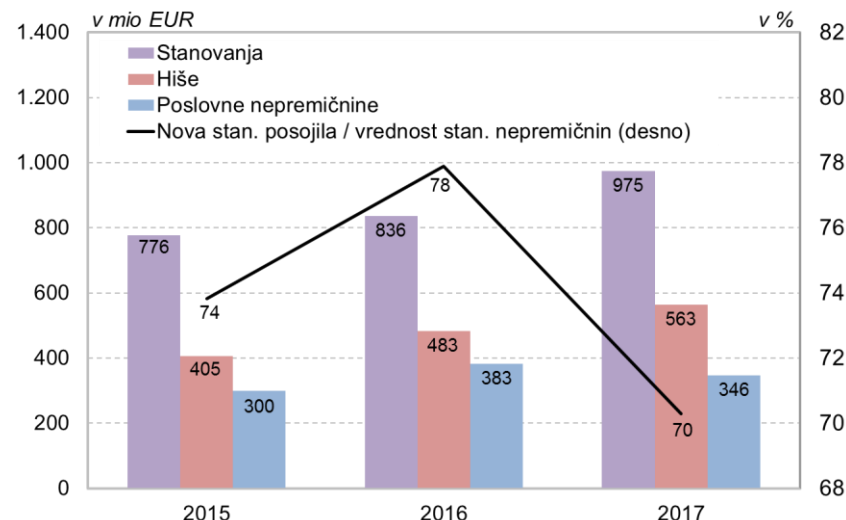
Bančni sistem ostaja manj izpostavljen in je bolj robusten na morebitne šoke na nepremičninskem trgu kot ob zadnji finančni krizi. Stanovanjska posojila niso generator naraščanja cen na nepremičninskem trgu.

Novoodobrena stanovanjska posojila in zavarovanja

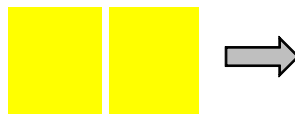
Vir: Banka Slovenije

Vrednost poslov po vrsti nepremičnin

Vir: Banka Slovenije

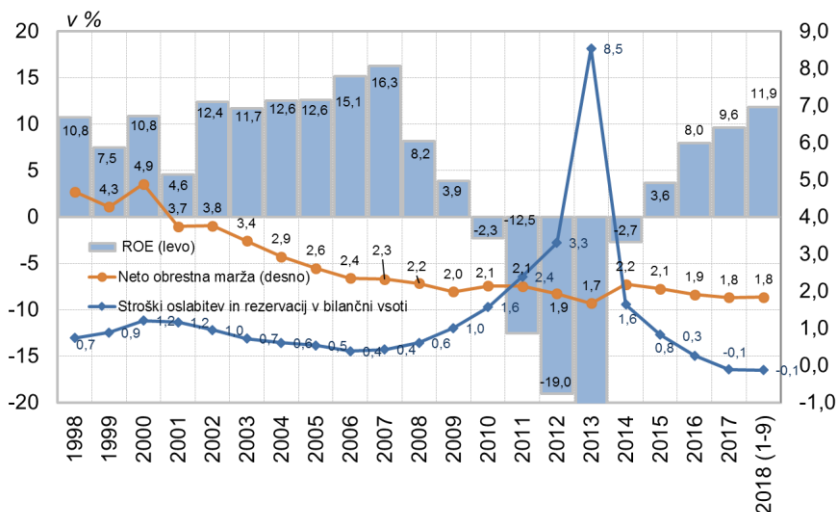
Dohodkovno tveganje

Kljub dobičku ostaja to tveganje na srednji rok povišano

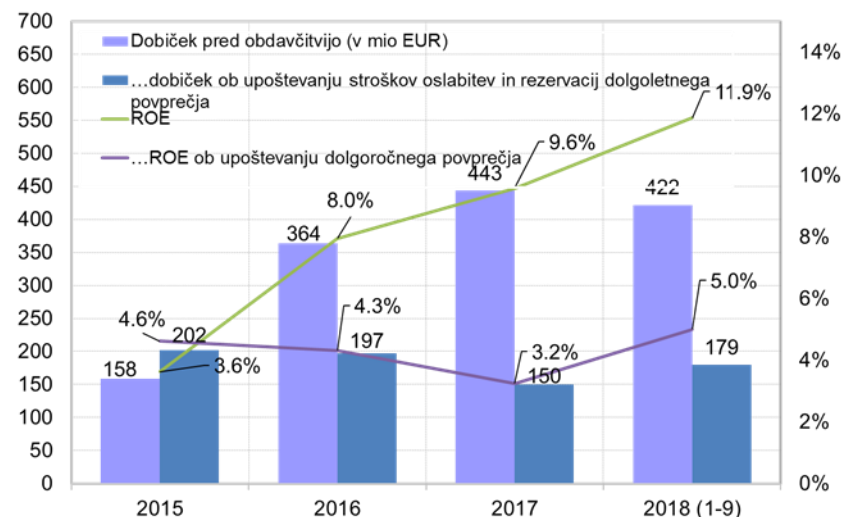
Povečanje dobička zaradi (nizke) rasti neto obrestnih prihodkov, neobrestnih prihodkov, stagniranja operativnih stroškov in še vedno neto sproščanja oslabitev in rezervacij. Problem zagotavljanja stabilnega dohodka bank na daljši rok.

Donosnost na kapital (ROE), NOM ter stroški oslabitev in rezervacij

Vir: Banka Slovenije

Primerjava dejanskega dobička in dejanske višine ROE z simuliranimi vrednostnimi ob višjih oslabitvah

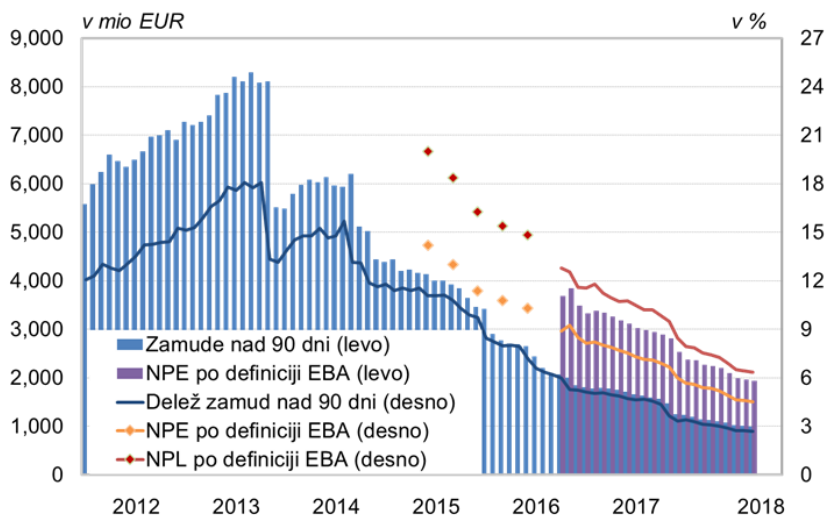
Vir: Banka Slovenije

Kakovost kreditnega portfelja se izboljšuje na vseh segmentih

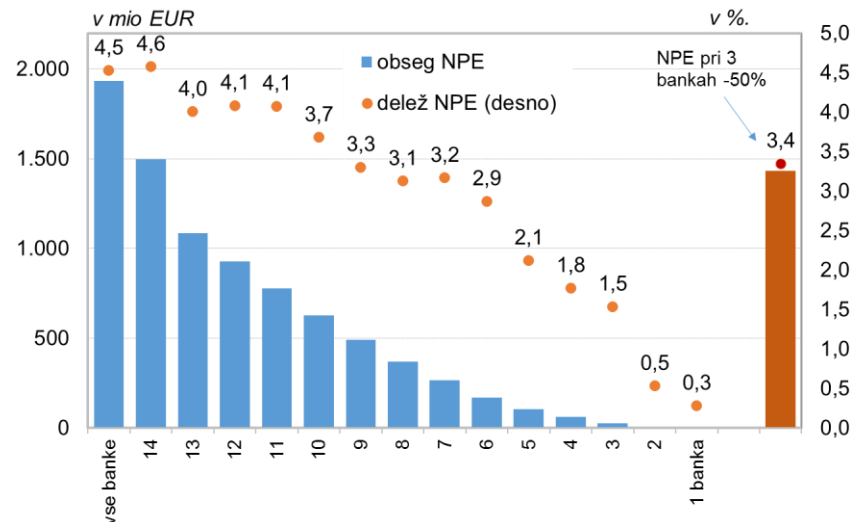
Delež NPE se je na ravni bančnega sistema do septembra znižal na 4,5 %, pri podjetjih na 9,6 % in pri prebivalstvu nad 2,5 %. Obstajajo razlike med bankami.

NPE, NPL in terjatve v zamudi nad 90 dni, stanja in deleži

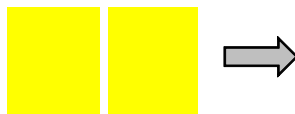
Vir: Banka Slovenije

Delež NPE za bančni sistem brez bank z najvišjimi obsegi NPE

Vir: Banka Slovenije

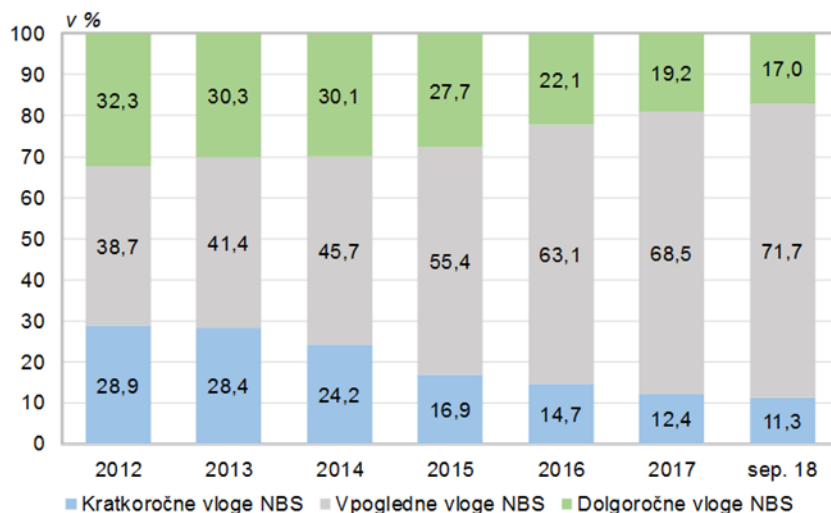
Tveganje financiranja

Tveganje ostaja zmerno, klub naraščanju vlog na vpogled

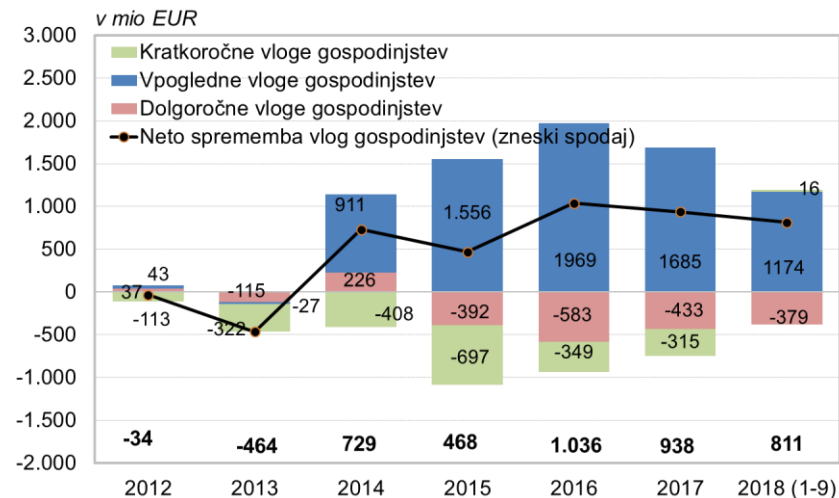
Delež vlog na vpogled v vseh vlogah NBS se še povečuje, vendar počasneje kot v preteklih letih. Septembra 2018 je ta dosegel 72 %. Naraščajo predvsem vloge na vpogled gospodinjstev.

Struktura ročnosti vlog nebančnega sektorja

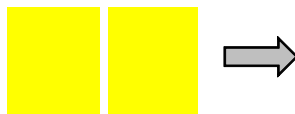

Vir: Banka Slovenije

Sprememba stanj vlog gospodinjstev po ročnostih

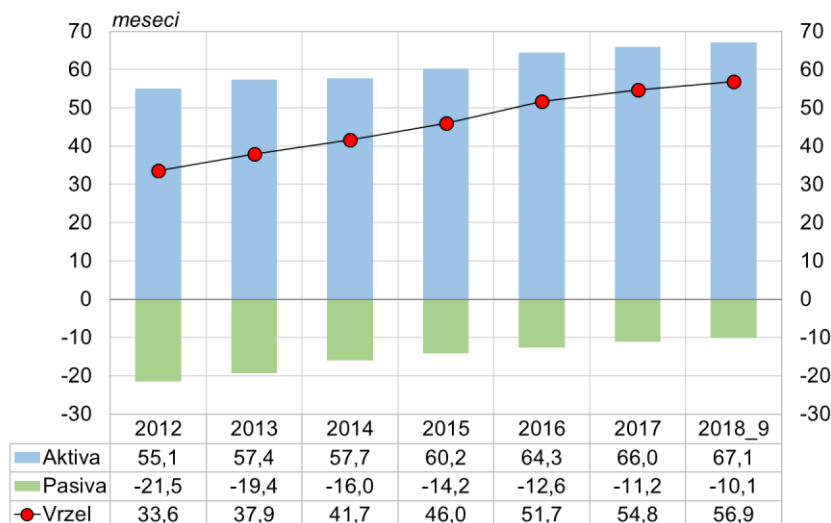
Vir Banka Slovenije

Ugodni kazalniki likvidnosti

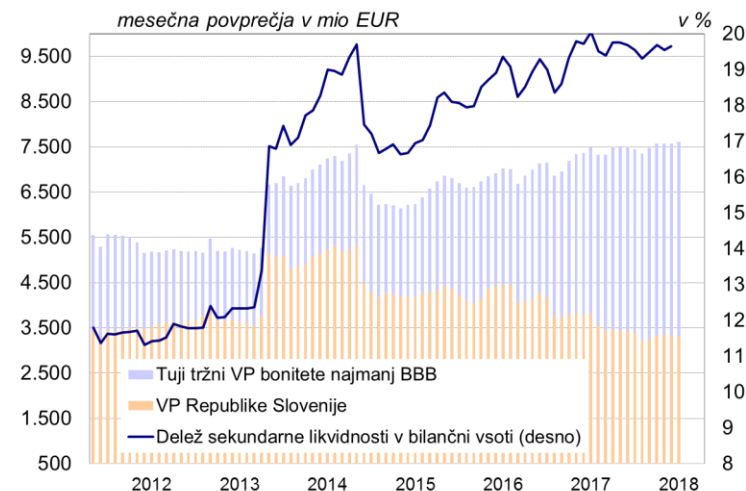
S povečevanjem deleža vlog na vpogled na pasivi in povečevanjem deleža dolgoročnih posojil na aktivih se povečuje vrzel v preostali ročnosti do zapadlosti. Vendar ugoden vpliv ob visokem deležu sekundarne likvidnosti bank.

Tehtano povprečje preostale zapadlosti aktive in pasive ter vrzel

Vir: Banka Slovenije

Obseg sekundarne likvidnosti bank

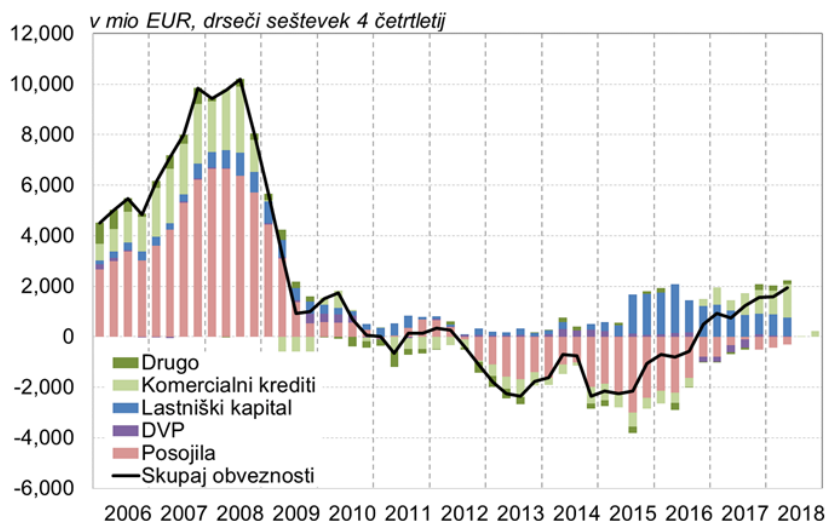

Vir: Banka Slovenije

Tok financiranja podjetij je pozitiven od 2016 in se krepi

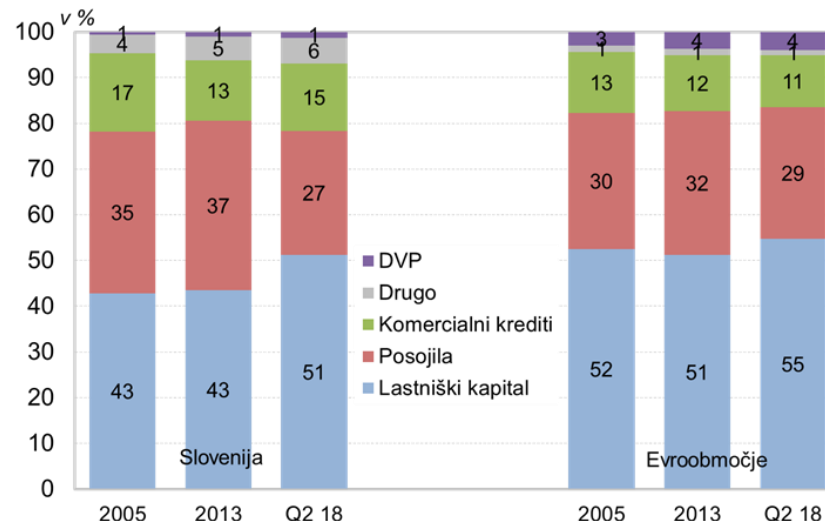
Posojila pri domačih bankah rahlo naraščajo, 2,8 %, pri ostalih sektorjih pa se še naprej odplačujejo. Podjetja se financirajo z lastnimi sredstvi in komercialnimi krediti. Izboljšana kreditna sposobnost podjetij je dobra osnova za rast posojil pri bankah.

Tokovi financiranja podjetij po instrumentih

Vir: Banka Slovenije

Struktura financiranja podjetij v Sloveniji in evroobmočju

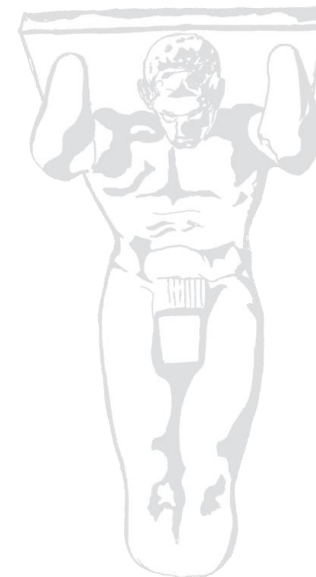
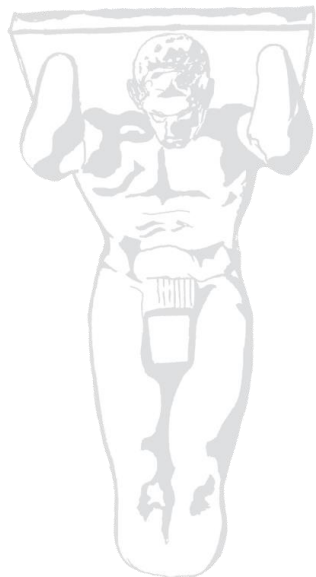
Vir: AJPES

Povzetek

- **Sistemska tveganja** v bančnem sektorju so v drugi polovici leta 2018 ostala na enaki ravni kot v prvi polovici leta, povečala so se le tveganja pri nepremičninskem trgu ter znižala (kratkoročna) kreditna tveganja.
- V prihodnje se lahko **neravnovesja na nepremičninskem trgu** ob sedanjih gibanjih cen ter zaostajanju ponudbe za povpraševanjem, cenovno elastičnem povpraševanju in vse manjše dostopnosti stanovanj **še povečajo**. Vendar je bančni sistem zaradi visoke kapitalske ustreznosti bolj odporen na morebitne šoke na nepremičninskem trgu kot je bil ob zadnji finančni krizi.
- Kljub poslovanju bančnega sektorja z dobičkom ostaja **dohodkovno tveganje med pomembnejšimi v srednjeročnem obdobju**, predvsem zaradi počasne rasti neto obrestnih prihodkov, še vedno pa je prisotno neto sproščanje oslabitev in rezervacij.
- **Kakovost kreditnega portfelja** v bankah se je v zadnjem letu precej izboljšala. Pri zniževanju nedonosnih posojil bi morale biti aktivnejše posamezne banke, ki imajo velik delež nedonosnih izpostavljenosti še iz preteklosti.
- S povečevanjem tako vlog na vpogled kot dolgoročnih posojil nebančnemu sektorju se povečuje **neusklajenost med ročnostjo naložb in obveznosti**, vendar vse počasneje. Zaradi **ugodnega likvidnostnega položaja** bank ostaja tveganje ročnostne neusklajenosti zmerno.
- Domače makroekonomske razmere ostajajo ugodne za finančni sistem, kljub ohlajanju gospodarske rasti. Večja negotovost izhaja iz mednarodnega okolja; morebitne negativne posledice pa je težje predvideti.

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Hvala za pozornost!